

državni zbor. Lawrowski je nasvetoval federalistično motiviran prestop na dnevni red, 15 Rusinov pod vodstvom Szaszkieviča je zapustilo zbornico.

#### Deželni zbor dalmatinski

se je izkujala italijanska manjščina in je 28. dne t. m. se zopet prikazala v zbornici.

### Slovensko slovstvo.

\* *Bojna služba, raztreseno bojevanje, nova puška* in slovensko-nemški in nemško-slovenski slovarček (s 4 podobami). Spisal in založil Andrej Komel, c. kr. stotnik. Drugi popravljeni in pomnoženi natis. V Celovcu 1872.

Ce smo že prvi natis te knjižice pozdravili z veliko radostjo, spoznavši jo za živo potrebo, da naši vojaški fantje v službi svoji rabijo pošteni jezik slovenski, temveč smo veseli družega natisa, v katerem je gosp. pisatelj marsikaj popravil, pa celo delce tudi pomnožil. Priporočamo tedaj lepo knjižico našim rojakom prav toplo, katero so s pohvalo sprejeli najvišji vojaški gospodje, kateri je cena tako nizko postavljena, da si jo vsak tudi malo premožen omisliti more; naročena pri izdatelju samemu v Celovcu velja 35 novih krajc., v knjigarnicah v Gorici pri Filaku in Soharju, v Celji pri Soharju, v Mariboru pri Ferlincu in Novaku in v Ljubljani pri Mihelaču se pa dobiva po 40 kr.

### Dopisi.

Iz Gradea 23. nov. (*Izkaz dohodkov podpiralne zaklade za slovanske dijake graškega vseučilišča.*) Gosp. J. J., doktd. modrosl. 1 gold.; g. J. Krsnik, zdravnik 50 kr.; g. Žizek, zdrav. 50 kr.; g. P., doktd. pravn. 2 gold.

Pri sv. Lenartu v slov. Goricah nabral je blagovoljno g. Knez, bilježnik, sledeče doneske: g. Janez Čuček, posestnik v Cogetinah 1 gold.; g. Kramberger J., posest. v Crkvenem vrhu 1 gold.; g. Knez Edv., bilježnik 5 gold.; g. Tutek J., dekan 2 gold.; g. B. Truk, podžupnik 2 gold.; g. Josip Zarnik 2 gold.

K glavnici darovala sta: g. prof. M. Valenčak 5 gold.; g. A. Abram, davkarski nadzornik 5 gold. — Toraj je sedaj glavnice 115 gld., doneskov pa 117 gld. 90 krajc.

Zahvaljuje se srčno oskrbovalni odbor in prosi še blage dalje podpore.

V Gradcu 19. novembra 1872.

Prof. dr. Krek,                      Prof. dr. Bidermann,  
predsednik.                      blagajnik.

V pondeljek 18. t. m. bil je občni zbor slovanskih dijakov, da voli nove odbornike izmed dijakov. Gospodje profesorji dr. Krek, dr. Bidermann in dr. Šubic pa ostanejo še dalje v odboru po volji vis. akad. senata.

Račun kaže, da je sedaj glavnice vse skupaj 694 gold. 70 kr. (500 gold. v delnicah in 174 gold. 70 kr. v gotovini.)

Dohodkov imela je podpiralna zaloga do sedaj s svoto, katero je prejela pri delitvi občega podpiralnega fonda 156 gold. 33 kr. Stroškov je bilo do 15. novembra 59 gold. 70 kr., toraj ostane gotovine za podpiranje 96 gold. 63 kr.

Upamo, da bodejo deželni odbori in slavno občinstvo še za naprej zdatno podpirali blago napravo, da bode mogoče pomoči tolikim potrebnim.

Iz Materije v Primorji 17. nov. J. V. O. — Naše Materijske homatije in toliko let trajajoče občinske volitve so se vendar enkrat mirno in povoljno dokončale.

15. dne smo izvolili enoglasno skozi in skozi poštenega za narod in občino jako vnetega gospoda Romalda Zupančiča. Nadjamo se, da bode kos za to mesto in da bode varoval ravno tako pravico ubogega kakor velikaša. Za ljudski napredek v vsakem oziru živo potrebna nam je čitalnica, imamo jo, al žalibog, da trdo spi. Bog daj, da bi se z novo izvoljenim županstvom izbudila, vsaj bode imela prijateljev, ki jo bodo podpirali. Zato kličem vam, dragi prijatelji, napredka, ki imaste srce za narod naš slovenski, ne prezirajte te naprave, ki nam bode ognjišče, pri katerem se bomo ogrevali za duševno in gmotno korist okraja našega. Tedaj, bratje, na noge, da se vstopimo v kolo z našimi rojaki slovenskimi. Zato pa prosim tudi druge vnanje naše brate po ljubi Sloveniji, da ste nam na pomoč s to in uno rečjo, vsaj veste, da čitalnica na kmetih potrebuje mnogostranske podpore, in kar jej kak rodoljub nakloni, da je naloženo domovini naši na blagor.

Iz spodnje Idrije 15. nov. (Konec.) — Ko se je sestavil cestni odbor 1. marca leta 1867., bil je le sestavljen iz županov kmetijskih občin, iz Idrije je bil samo v računstvu in risanji dobro izvedeni gosp. France Gostiša, c. k. rudarski nadzornik, izvoljen, in ko je Idrijska c. k. okrajna sodnija cestna dela za leto 1867. oddala, bilo je v preliminaru zapomnjeno, da je za cestna dela od deželnega odbora 3700 gold. potrjenih; tako smo ta dela delati začeli in v kratkem času smo veliko in to boljše dovršili, kakor pri poprejšnjem gospodarstvu; namesti prejšnjih lesenih držajev so se kameneni parapeti napravili, v Žiravski dolini smo namesto lesenih mostičev 3 obokane kamenene mostove zidali itd. Ko smo ta dela dovršili, smo prošnjo poslali, naj bi nam kaj denarja dali; al nismo bili vslišani. Konec leta 1867., ko smo ta dela večidel dodelali in proti prejšnjemu gospodarstvu veliko prihranili (pri Pivkovem mostu, ker so dela bila cenjena na 1000 gold., smo porabili le 371 gold. 57 kr., iz česar se pač vidi, da so si poprej nekteri žepe polnili), smo zadelali samo 1558 gold. 41 kr. Zdaj smo zopet denarja prosili, a reklo se je, da so morali še stari cestni dolg v Idrijsko rudarsko blagajnico plačati, tako da se je bil ta za ceste preliminirani denar ves drugam izdal (le cestarjem so plačali dnine 640 gold.) in smo morali za drugo leto 1868. storjena dela za 1558 gold. 41. kr. v preliminar vpisati. Leta 1870. smo cesto na novo po pravici na plačo 1 gold. davka v zapisnik vpisali in občinam razdelili, al bogato mesto Idrijsko ni nikakor tega hotelo za dobro spoznati in prevzeti; tako smo bili primorani, namesti da bi se bili tožili, njim rajši 4299 seznjev ceste za posipanje in kidanje snega odpustiti in med druge revne posestnike razdeliti. — Taka je pri nas v Idriji! Reveži morajo voljno nositi silna cestna bremena.

Da bi se revnim hribovcem in revnim posestnikom kaj poboljšalo, so Idrijski cestni odbor in tudi vsi tukajšnji župani prošnjo za 3 nove šrange 16. grudnia 1867. podpisali in 21. grudnia 1867. na deželni odbor v Ljubljano poslali; to prošnjo smo 14. aprila 1871. l. ponovili in dne 15. aprila c. kr. okrajnemu glavarju g. Ogrincu v roke dali, da bi jo pri viši vladi podpiral in nam šrange pridobil, al Idrija je zoper te šrange, češ, da 8 krajc. od konja je prevelika tarifa. Čudno! ko sem na Koroško v Kapljo potoval, pa nikjer nisem manj plačal ko 10 kr., v Krokri še celo 25 kr. Naj še to povem: v Kaplji je Šmidburgova cesta v vrsto cesarskih cest postavljena; tako bi bila lahko tudi tukaj naša, ako ne bi bil nekdanji mestni župan dne 29. septembra 1866. l. te reči tako hudo odbijal. Ko bi cesta bila cesarska, bi si revni pri cesti kaj zaslužili, tako pa le plačevati morajo, če se jim tudi koža dere. Usmljenje, kje si?!



Iz Adlešic ob Kolpi 14. listop. M. P. (Strašansk človek.) Malo kedaj vam pišem, drage „Novice“, vsaj veste, da kmetova roka je malo za peró, ampak več za motiko vstvarjena itd., a vendar danes moram vam pisati, da vam naznanim gorečo „ljubezen med tastom in zetom. Pred kakimi 5 leti je Mate Jakovčič iz Dolenc omožil hčer na domu; dopeljal si je zeta iz sela B...., ki je poprej hodil na Bavarsko havzirat in tako je tudi potlej delal. Ondi je toliko si „pridobil“, da je bil primoran ženi dati grunt, dolžnikom pa rekel: vbrišite se! Od tega časa, kar on ni več gospodar, ga je tast ponoči in podnevi zmirjal magarca, tata, hajduka itd. Na to je nastal pretep med njima, da je bilo groza; tožita se zmirom. Al, čujte! kaj staremu pade v glavo? Zažgal je zetu hleve. 12. dan zjutraj ob 6. uri se posveti na tem poslopji; mi letimo skupaj in ker je deževalo, posrečilo se nam je, da smo drugo poslopje še otehi. Revnemu zetu je pogorel živež za družino in živino; nič mu ni ostalo. Prečudno pa je bilo videti starega praznično oblečenega z marelo pod pazduho in z očali na nosu pa gledati, kako lepo gori in norčevati se, rekočega: kako ste došli magarca branit, ko imate domá dela! Žena pa na oknu iz hiše gleda pa se repenči kot vrag, in obadva kričita: naj gori, vsaj je naša muka, a ne zetova! — Škode je okoli 4 stotine. Al Bog nas vari, ko bi bilo suho bilo; još poleg tega bila bi dva druga pogorela. Sosedje so šli vale naznanit to hudodelstvo sodnji v Črnomalj, ki je kmalu došla na ogled; žandarji so brzo tirali požigovalca v Črnomalj, nadjamo se, da ne prideta vale nazaj.

Iz Kranja 22. nov. — Novega župana imamo; izvoljen je občespoštovani gosp. Leopold Jugovic, posestnik tukajšnji in naš deželni poslanec. Narodni mestjani pričakujemo od njega iskreno delovanje za blagor mesta v vsacem oziru in smo si v svesti, da bode izpolnil naše nade temveč, ker ga bodo narodni možje v mnogokrat težavnem poslu radi in zvesto podpirali. „Tagblattovcem“ se ve da je ta volitev trn v peti in že so se nosili z možem svoje vrste gosp. Dolencem. Mi nimamo nič zoper njega; on ima vse tiste lastnosti, ki mu jih je pripisal dopisnik „Tagblattov“ — al nekaj je pozabil: gosp. Dolenc, nekdanji naroden mož, izneveril se je svojemu narodu in zdaj stoji pod zastavo nemčursko Derbičevo in družih uradnikov. Mi te gospode pri miru pustimo in radi ž njimi v miru živimo; al to želimo od njih, naj oni prav pridno delajo v pisarnicah svojih, naše mestne zadeve pa hočemo mi domači opravljati, ker mislimo, da jih najbolje poznamo in tudi več srca imamo za-nje kakor taki gospodje, ki so danes tukaj, jutri drugod. — Naj naznamo danes še to, da v Ljubljanski živinozdravniški šoli izučeni France Polanšek, ki je zdaj že ena leta živinozdravniški pomočnik z ozdravljanjem živine opraviti imel in si dobra spričala od županstva v Rovtuh in Žiréh pridobil, je zdaj za mesogleda pri nas in utegne tudi na pomoč biti gospodarjem, ako jim kaka živina zbolí.

Iz Postojne 25. listop. — Včeraj se je zopet oživila tukajšnja čitalnica. Po dolgem prestanku predstavljala se je kazališčna igra: „Norišnica v prvem nadstropji“. Prav dobro so se obnesli naši diletanti. Pred besedo pel je moški in ženski zbor dobro vbrano. Sploh vse se je izvršilo na občno pohvalo. Čitalnični prostori so se napolnili popolnoma. Po „besedi“ smo se pa zasukali na radost krasnega ženskega spola, in tako smo storili dober začetek letošnjih veselí, katerih mnogo pričakujemo, posebno pa kazališčnih iger od naših vrlih diletantov.

Iz Jesenic 25. nov. — Gospod Franc Ascher, računovodja kranjske obrtnijske družbe je daroval jese-

niški šoli velik globus, zato mu v imenu faranov izrekam očitno zahvalo. Bog daj še več taci dobrotnikov!

Franc Klinar.

Iz Ljubljane. — Odseki deželnega zbora so dovršili že mnogo dela, ktero jim je bilo izročeno, in po takem bodo javne seje vprihodnje pogostoma, in, če bi treba bilo, tudi dvakrat na dan, da deželni zbor dovrši svoje obile naloge; kajti sliši se, da do 10. decembra mora vsem zborom konec biti. Vazne šolske razprave, ki se tičejo ljudskih in kmetijskih šol, pridejo kmalu na vrsto. — Sodba o zborih deželnih in poslancih posamesnih gré vsacemu, komur drago, pametnemu ali nepametnemu; al to se more zahtevati od vsacega časnika, da resnico poroča o tem, kar poslanec govori ali kako glasuje. Poročilo „Slov. Nar.“ o glasovanji za 100 gold. dijaške podpore za Gradec je vsaj deloma, če ne po vse, laž. Če „Nar.“ poročevalec hoče „špiceljna“ delati svoji kliki, naj si očala oskrbí, da bode vsaj prav denunciral; nima vsak poslanec pri glasovanji navade, da bi ostajal kar ga je po konci, mislé si: gledite me, Jurčič! Deželna zbornica je prerեսna dvorana za fantovske komedije. Celó neotesano pa je očitanje posl. Horaku, da je v nemškem jeziku podal svoj predlog o oproščenji obrtnijskih pomočnih društev od pridobninskega davka, češ, da to „podpira nemškutarenje!“ Da Horak, ki se je v mestnem ljublj. zboru in povsod drugod boril za pravice naroda slovenskega že pred, predno je papirnati „Narod“ prišel na dan, in da se bode boril še takrat, ko bode marsikak „Narodovec“ v naročji nemškutarskem odpočil se „ingratae patriae“, tega je prepričan vsak, kdor gosp. Horaka pozná in njegov značaj. Da pa, ker ni rojen Slovenec, lože govori nemški, kdo mu bode to očital, kdor ni strasten? In kako, da prav isti „Narod“ ni lani besedice črnil o graji „nemškutarenje podpirajočega nasveta“, ko je dr. Razlag celo uro v zboru po nemški govoril?! E, za Boga! tako orožje je umazano.

— (V poslednji seji deželne komisije za povzdigo konjereje na Kranjskem) se je po dopisu kmetijskega ministerstva med drugim obravnavalo tudi to, kako naj bi se denarna podpora (subvencija) dala gospodarjem, kateri mlada žebeta od 1 do 3½ leta izre-jajo. Ob svojem času prinesó „Novice“ celo naznanilo.

— (Naznanilo našim gospodarjem zaradi prodaje telic.) Ker se sliši, da bolezen v gobcu in na parkljih pri goveji živini na Štajarskem konec jemlje, se podadó gospodje Seunig, Lasnik in Šolmajer prihodnji teden na Štajarsko in Koroško po junce in telice žlah-nih plemen. Po takem utegne biti, da sred prihodnjega meseca decembra bode v Ljubljani prodaja telic po dražbi (licitaciji). Dan, kdaj bode ta dražba, se bode dal v našem listu na znanje. Danes smo hoteli le to naznaniti, da gospodarji naši, ki želijo telic kupiti, to naprej vedó.

— (Prečudna je res letošnja zima), ki danes v senci kaže 11 stopinj gorkote. Sadna drevesa cvetó vdru-gič; na vrtu Sovanovem pri zidu nunskega vrta so 23. dne t. m. nabrali mnogo popolnoma zrelih malnic, in na Rožniku je neki gospod odtrgal skoro zrelih rdečih jagod.

— (Trgovec za trgovcem) gré na kant v Ljubljani. Marsikdo odpre štacuno polno blagá, ki pa je vse na dolgu; pride čas, da bi plačal, pa nima s čem. Nekdo, ki kramari komaj leto in dan, ima dolgá čez 100.000 gold. Kam je vse zapravil, le on sam vé. — — Ubogi fabrikantje!

— (Nov dokaz judovske umazanosti) ima banka „Slovenija“. „Slov. Gosp.“ popisuje to lepo historijco tako-le: Ernst Fachini, znani brezznačajni častnikar, je pred kratkim naznanil, da bode izdal brošuro, v kateri bode napadal in razmesaril vsa zavarovalna dru-



štva, zlasti pa banko „Slovenijo“ in njenega vodilnega ravnatelja pl. Treuenstein-a. Ta časnikarski lakomnik si je baje mislil: kakor hitro naznanim, da hočem društva napadati, podvzvalo se bode vsako me podkupiti in denarja bode kakor toče. Ali zmotil se je. Ves srdit vsled tega, začel je odločneje postopati ter je svoje umazane nakane kar naravnost razodel. Poslal je namreč omenjenemu ravnatelju banke „Slovenije“ napovedano brošurico, v kateri ga pod naslovom „Slovenija“ nesramno in prav pobalinski napada — ter mu stavi ponudbo blizo tako-le: „moje brošurice je do zdaj 4000 iztisov naročenih; vsak iztis velja 30 kr.; ako mi tedaj vseh 4000 iztisov odkupite, kar znaša ravno 1200 gold., potem izdam drugo brošuro, v kateri Vas niti omenil ne bodem. Odgovorite telegrafično“. — Ali ni to najgnusna ponudba, vredna časnikarske druhalje? Ker je vodilni ravnatelj banke „Slovenije“ dovolj pameten mož, je temu sleparju tako zagodel, kakor si ni nikdar pričakoval. Objavil je namreč pismo Fachinijevo in brošuro c. k. državnemu odvetništvu na Dunaji, ktero je z odlokom 10. novembra 1872. leta, št. 11.151 objavo zarad zločinstva izsilovanja (Erpressung) odstopilo c. k. kazenski sodnji. — Tako postopanje je najboljši pripomoček proti pobalinskim časnikarjem, ki bi kakor klopí radi ob škandalih živeli in čast danes temu, jutri drugemu brez vzrokov skrunili, ali pa denar izsilovali. Po tem načinu se jih najlažeje znebimo.

— (Dramatičnega društva) zadnja predstava v nedeljo je bila v prijetni opereti „Skrivnost ljubezni“ izvrstna: gospoda Meden in Nolli in pa gospodičina Rosova peli so na občno in zaslužno pohvalo. Veseli smo bili na odru zopet prvokrat letošnjo saisono videti gospodičinjo Rosovo in g. Medena. — „Nepravi a vendar pravi“ je burka brez vse vrednosti, kateri je le dobro igranje, po pravici rečemo, vseh, posebno pa še g. Kajzela, priborilo veliko smeha. Gledišče je bilo prav polno. — V pondeljek se predstavlja priljubljena „Jamska Ivanka“, izvirna spevoigra v 3 dejanjih od M. Vilharja in J. Schantelna s pomnoženim zborom gospodičin in gospodov. Nadejati se je tedaj prav zanimivega večera in tudi prav obilnega obiska ljubljanskega občinstva, ker se zbiri, kakor jih v tacih igrah dramatično društvo spravi na oder, v Ljubljani nikdar ne slišijo pri operah.

— (Pobirki iz časnikov.) „Novice“, kakošnostrašansko slovniško hudodelstvo vendar na sebi nosite! Slovničar redivivus vas je v „Slov. Nar.“ že v preiskavo vzel ter za to, da na koncu lista — kar do danes še sami nismo zapazili — stoji: „Jožef Blaznikovi dedi v Ljubljani“ — vas obsodil v večni pekel „slovenske nevednosti“. Ime dedi za „Erben“ je pregreha, „dedič je pravo, prav pravo pa je „naslednik“. Vredništvo je tedaj obsojeno, vendar se, zanašaje na milost Radamanta, nadja, ker za to hudodelstvo še vedelo ni, da temveč pride le v vice, ne v pekel, ker že v adjekt. „Erb-“ se vendar le zopet prikaže ded, na priliko dedna lastina, dedno plemstvo itd. in ker naslednik, kakor g. Cigale prav piše, ni to kar „Erbe“, temveč je več, namreč „Rechtsnachfolger“. Na v v o d preučene te „Nar.“ preiskave morejo „Novice“ vendar pisalcu reči to, da — če so one le enega samega bika obvarovale gospodarju — so narodu gotovo več koristile, kakor cel tečaj „Narodov“.

— (Vprašanje na „Slov. Narod.“) Kako je to, da še akcij ne dobimo taki, ki smo že davno vse vplačali? — Zakaj se plačila uradnikov „Slov. Nar.“ ne naznanijo po sklepu občnega zbora?

En delničar.

## Novičar iz domačih in tujih dežel.

*Iz Dunaja.* — Ustavaški tukajšnji časniki imajo zdaj sila veliko besedi za to, da bi presvitli cesar dovolil ministerstvu v prihodnji državni zbor prinesiti postavo, ki bi — nasproti deželnim ustavam — predru-gačila volitev državnih poslancev in deželnim zborom vzela pravico te volitve. Že celi teden so vsak dan napovedali ministersko sejo pod predsedstvom cesarjevim, — al Njegovo Veličanstvo še ni blagovolilo ministrom spolniti njihove želje, in vprašanje je, ali jo bode spolnilo. — Vsi deželni zbori, ki nočejo, da bi centralistična klika vničila ustavno pravico deželnih zborov, morajo očitno protestovati zoper neustavno nakano ministersko.

— Govori se, da presvitla cesarica bode letošnjo zimo stanovala v Gorici.

*Ogersko.* Iz Pešta. — Tudi ogersko ministerstvo pod predsedstvom Lonyay-a ne bode več dolgo živelo. V zbornici Ogerski so veliki škandali že tako navadni, da se nihče ne čudi, če pride hud ravs in ropot, — al to, kar se je 18. dne t. m. zgodilo v zbornici Peštanski, presega vse, kar se je dozdej ondi doživelo. Poslanec Černatony, ne zadovoljen z odgovorom ministra Pauler-a na interpelacijo svojo, poprime besedo in se pritožuje zoper ministerstvo, da p o n e m č u j e Ogersko; vlada ni Ogerska in nima pravice, še dalje vlada biti, kajti da si ministri hiše zidajo in grajščine kupujejo, to jim ne daje pravice Ogersko vladati. (Stražanski hrup na desni; — res je! — na levi.) Ministerstva predsednik Lonyay, bled kot zid, hoče govoriti, pa ne more. Predsednik zahteva od Černatony-a, naj jasno pové, kaj je hotel z onimi besedami reči? Černatony: Dobro! hočem povedati. Na Ogerskem sme vsak obo-gateti, vendar za ministre je to nevarno, da svet kaj napačnega ne misli. Pri nas je uboštva čedalje več, ministri pa bogati prihajajo. (Iznova stražanski hrup.) Minister Lonyay ne vé družega odgovoriti, kakor to: z a n i č e v a n j e j e m o j o d g o v o r t a k e m u p o s l a n c u , č e g a r p r e t e k l e g a ž i v l j e n j a n o č e m r a z k l a d a t i . — A t u d i j e z V a s z a n i č u j e m — o d g o v o r i m u Č e r n a t o n y — t a k o k a k o r j e m i n i s t e r s t v a p r e d s e d n i k z d a j g o v o r i l , n e g o v o r i n o b e n p o š t e n č l o v e k . (Sopet grozovit hrup.) In v takem hrupu se je razšel zbor. — Sledeče dni so bile viharne raz-prave v klubu desne in leve stranke. Deakovci branijo ministra, a tako mlačno, da konec vsega tega škandala ne more drugačen biti nego ta, da Lonyay ne more ostati več minister.

## Žitna cena

v Ljubljani 20. novembra 1872.

Vagán (Metzen) v novem denarji: pšenice domače 6 fl. 20. — banaške 7 fl. 10. — turšice 4 fl. — soršice 4 fl. 20. — rži 3 fl. 70. — ječmena 3 fl. 10. — prosa 3 fl. 20. — ajde 3 fl. — ovs 2 fl. — Krompir 1 fl. 70.

## Kursi na Dunaji 26. novembra.

5% metaliki 65 fl. 90 kr. Ažijo srebra 108 fl. 35 kr.  
Narodno posojilo 70 fl. 10 kr. Napoleondori 8 fl. 70 kr.

## Loterijne srečke:

v Gradcu } 16. nov. 1872: 75. 41. 80. 69. 17.  
na Dunaji } 87. 7. 59. 1. 50.

Prihodnje srečkanje v Gradcu in na Dunaji 30. novembra.